

Rapportage

Vitaliteitsscan Goudse Sportverenigingen 2026

Bram van Pelt
SPORT•GOUDA
Januari 2026

Vitaliteitsscan Goudse Sportverenigingen 2026

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
2	De Goudse vitaliteitsscan	
2.1.	De onderzoeksopzet	3
2.2.	Belangrijkste conclusies	4
2.3.	Ondersteuningsacties naar aanleiding van de conclusies	8
2.4.	Infographic	10
3	De basis op orde	
3.1.	Structuur en beleid	11
3.2.	Vrijwilligers en kader	13
3.3.	Ledenwerving en behoud.....	15
3.4.	Communicatie	16
3.5.	Sfeer en cultuur.....	16
3.6.	Financiën	17
3.7.	Accommodaties.....	20
4	Open en ondernemend	
4.1.	Vernieuwend Sportaanbod	21
4.2.	Maatschappelijke rol	22
4.3.	Gouda Goed Bezig	23
4.4.	Verenigingsondersteuning	23
Bijlage:	Achtergrondinformatie	
	Sportverenigingen in Nederland	24
	De Vitale vereniging.....	24
	Maatschappelijke (plus)rol van verenigingen	25
	Sportverenigingen in Gouda	25

1. Inleiding

Voor u ligt de 3-meting van de Goudse Vitaliteitsscan voor Sportverenigingen dat om het jaar wordt uitgezet onder de Goudse sportverenigingen. Dit rapport, opgesteld in januari 2026, is een vervolg op de 3 eerdere metingen uit 2019, 2022 en 2024. De scan geeft de sportverenigingen inzicht in de huidige situatie en wat kansen en bedreigingen zijn voor de komende jaren. Samen met de resultaten van dit onderzoek helpt het ons om sportvereniging in Gouda (nog) beter en gericht te kunnen ondersteunen.

In de Goudse sportnota 'Met verenigde krachten' is opgenomen dat het vitaliseren van de Goudse sportverenigingen één van de opdrachten is van SPORT•GOUDA.

Maar wat is eigenlijk een vitale vereniging en hoe staat het met de vitaliteit van de sportverenigingen in Gouda? In de sportnota is de vitale sportvereniging omschreven als:

'een vereniging met een krachtig bestuur die vanuit haar eigen verantwoordelijkheid, realistisch en toekomstgericht, activiteiten ontplooit voor zowel haar leden als haar omgeving en daarmee in staat is haar sportieve en maatschappelijke rol te vervullen'.

Maar: de vitale sportvereniging is ook een keuze. Het is aan verenigingen zelf om ambities te formuleren en na te leven. Het staat verenigingen vrij om hun maatschappelijke rol beperkt of ruim te definiëren'.

SPORT•GOUDA onderschrijft die keuzevrijheid. Er is echter wel een verschil tussen de sportieve en maatschappelijke rol wat betreft vitaliteit. Om hierin duidelijkheid te verschaffen zijn bij de opzet van dit onderzoek de uitgangspunten van het NOC*NSF gevolgd. Vitaliteit wordt hierbij omschreven als de mate waarin 'de basis op orde' is. Invulling en definiëring van de maatschappelijke rol gaat uit van de mate waarin een vereniging 'open en ondernemend' is.

De 'Basis op orde' gaat uit van thema's binnen een vereniging die bijdragen aan de kernactiviteiten en in de regel intern gericht zijn. Bij 'Open en ondernemend' zijn thema's geformuleerd die bijdragen aan de mogelijkheden van een vereniging om invulling te kunnen geven aan de maatschappelijke rol. Op basis hiervan is aan de vitaliteitsscan vorm en inhoud gegeven. Er is hierbij uitgegaan van de omschrijving van de opdracht in de sportnota:

De vitaliteit van de Goudse sportverenigingen wordt periodiek getoetst door middel van een uniforme vitaliteitsscan. De uitkomsten van deze scan worden gebruikt voor adviezen op maat om verenigingen te versterken en de sportparticipatie, in het bijzonder die van aandachtsgroepen, te vergroten.

Op basis van deze is de scan opgezet met daaraan gekoppeld de volgende drie doelstellingen:

1. Verenigingen inzicht geven in hun vitaliteit.
2. Een stadsbreed overzicht krijgen van de vitaliteit van de verenigingen met als doel ondersteuning doelmatig vorm te geven.
3. Een beeld krijgen waar de kansen voor het vergroten van de maatschappelijke rol voor verenigingen liggen.

In deze rapportage zijn de uitkomsten van de 3-meting uit 2026 opgenomen. In hoofdstuk 2 is de onderzoekopzet uiteengezet, zijn de belangrijkste conclusies en bevindingen opgenomen en wordt inzichtelijk gemaakt welke ondersteuningsacties uit de rapportage gaan volgen. Het wordt afgesloten met een infographic. Hoofdstuk 3 gaat dieper in op de data die naar voren zijn gekomen bij de 'basis op orde' en hoofdstuk 4 over de data van 'open en ondernemend'.

2. De Goudse Vitaliteitsscan

2.1 De onderzoeksopzet

Zoals in de inleiding is aangegeven is de scan in opdracht van de Gemeente Gouda uitgevoerd. De hoofdvraag voor het onderzoek is als volgt geformuleerd:

Hoe is het gesteld met de vitaliteit van de Goudse sportverenigingen, en op welke gebieden liggen de kansen voor doelmatige ondersteuning bij de verenigingen?

De scan is zo opgezet dat de data gebruikt kunnen worden bij het geven van antwoorden op de hoofdvraag. Dit om verenigingen, naast het verhogen van de vitaliteit, in staat te stellen om een grotere maatschappelijke rol te kunnen formuleren en na te leven.

Voor de opzet van de scan en het vaststellen van de vragen zijn de uitgangspunten die het NOC*NSF hanteert over de vitaliteit van verenigingen aangehouden. Zo kan er op doeltreffende wijze gegevens uit de scan worden gehaald die een antwoord geven op de 3-ledige doelstelling (zie inleiding).

Voor het onderzoek is gekozen voor de digitale vragenlijst via DataIM (voorheen Data Collect & Advies). Deze vragenlijst is aangekocht door SPORT•GOUDA, wat het mogelijk maakt om het onderzoek periodiek te herhalen. Een bijkomend voordeel hiervan is dat de mogelijkheid ontstond om meer specifieke vragen op te nemen. Voor de bespreking van de resultaten met de verenigingen kan eenvoudig een verslag met de individuele uitkomsten worden gegenereerd. Een nadeel van dit programma is dat alle vragen zelf verwerkt moeten worden, omdat er geen verwerkingsprogramma voor de data bij zit. Dit kost tijd en inspanning.

De vragenlijst bestaat uit 65 vragen verdeeld over 12 thema's:

- Algemene gegevens
- Structuur en Beleid
- Vrijwilligers en Kader
- Ledenwerving en Behoud
- Financiën
- Accommodatie
- Communicatie
- Sfeer en Cultuur
- Vernieuwend Sportaanbod
- Maatschappelijke Rol
- Gouda Goed Bezig
- Verenigingsondersteuning

Deze thema's zijn benoemd in het plan van aanpak van verenigingsondersteuning bij SPORT•GOUDA en sluiten aan bij het Leefstijlakkoord, de Gouda Goed Bezig aanpak en het Gouds Sociaal Domein.

Voor dit onderzoek hebben 56 verenigingen een uitnodiging gehad. Na een eerste uitnodiging op 2 december 2025 is er op 16 december een herinnering gestuurd. Daarna zijn er een aantal verenigingen direct benaderd om alsnog de scan in te vullen. 24 december 2025 is de reactietermijn gesloten.

In totaal hebben 36 sportaanbieders de vragenlijst behorende bij de vitaliteitsscan ingevuld, een respons van 64 procent. Het ging om 36 Goudse Sportaanbieders met in totaal rond de 12.000 spelende leden, 3.000 niet spelende leden en 300 donateurs.

Het merendeel van de respondenten biedt sportactiviteiten aan in de wijken Bloemendaal (42%) en Goverwelle (28%).

2.2 Belangrijkste conclusies

In totaal hebben 36 Goudse sportaanbieders met in totaal rond de 12.000 spelende leden, 3.000 niet spelende leden en 300 donateurs de vitaliteitscan ingevuld.

Na verwerking van de data zijn twee hoofconclusies te trekken:

- Aanzienlijk minder verenigingen ervaren een daling van het aantal leden. Vrijwilligerstaken en in het bijzonder bestuursfuncties zijn moeilijk in te vullen. Binnen de vereniging is aanzienlijk meer aandacht voor het begeleiden van trainers. De verenigingen zien de financiële toekomst minder zonnig tegemoet. Wat betreft een sociaal veilig sportklimaat zijn de verenigingen goed op weg, maar er is nog voldoende te winnen middels het lokale actieplan.
- Veel verenigingen hebben een uitdaging om 'open en ondernemende' doelstellingen te formuleren en na te streven. Toch slaagt een aantal verenigingen, vooral die met een hoge organisatiegraad, erin om hier succesvol invulling aan te geven. Er is een afname in aanbod voor specifieke doelgroepen zoals mensen met een beperking of speciaal sportaanbod voor ouderen. Wel is een toenemende interesse bij verenigingen voor een maatschappelijke rol in de wijk.

Een scan als deze heeft pas waarde indien er voldoende respons is. De respons van dit onderzoek is uitgekomen op 64%. Dit percentage ligt hoger dan het landelijke gemiddelde respons van vitaliteitscans en verenigingsmonitors die door DataIM en het Mulier Instituut zijn uitgevoerd.

2.2.1 Sociaal Veilig Sportklimaat

Sporten moet voor iedereen leuk en veilig zijn. Daarom zet Gouda actief in op een sociaal veilig sportklimaat. SPORT•GOUDA ondersteunt Goudse sportverenigingen met gerichte begeleiding en praktische handvatten. Het doel is om ongewenst gedrag, zoals pesten, discriminatie, intimidatie en grensoverschrijdend gedrag, te voorkomen. In Gouda is deze landelijke oproep vertaald naar een concreet en praktisch actieplan, afgestemd op de lokale sportverenigingen.

- 78% van de verenigingen geeft aan een vertrouwenspersoon te hebben vergelijkbaar met 2 jaar geleden.
- 72% heeft gedragsregels tegen grensoverschrijdend gedrag. 11% denkt in de komende 2 jaar gedragsregels op te stellen. 17% heeft geen gedragsregels tegen grensoverschrijdend gedrag.
- 58% maakt gebruik van de regeling gratis VOG (Verklaring Omtrent Gedrag). 14% wellicht in de komende 2 jaar. 28% van de verenigingen maakt hier niet gebruik van.
- 19% van de verenigingen biedt een cursus of E-learning aan omtrent het herkennen en voorkomen van grensoverschrijdend gedrag voor trainer-coaches. 19% denkt in de komende 2 jaar hier aandacht aan te besteden. 61% biedt geen cursus of E-learning aan op dit thema.

2.2.2 Basis op orde

Uit de data blijkt dat de verenigingen best wat uitdagingen hebben wat betreft de basis op orde. Vrijwilligerstaken en in het bijzonder bestuursfuncties zijn moeilijk in te vullen. De verenigingen zien de financiële toekomst minder zonnig tegemoet. Wat betreft een sociaal veilig sportklimaat zijn de verenigingen goed op weg, maar er is nog voldoende te winnen middels het lokale actieplan.

Aan de andere kant hebben verenigingen aanzienlijk minder te maken met een ledendaling. Zitten meer jongeren (tot 35 jaar) in een verenigingsbestuur en is binnen de vereniging opnieuw meer aandacht voor het begeleiden van trainers en begeleiders.

Structuur en beleid

- 61% van de verenigingen heeft een beleidsplan. Hiervan is 18% opgesteld voor 2020. 45% van de beleidsplannen is meerjarig en 18% heeft een looptijd van 4 jaar.
- Ten opzichte van de 2-meting in 2024 is het bestuur van de Goudse sportvereniging opnieuw minder goed bezet. Waar in 2024 53% van de verenigingen vacatures in het bestuur open had staan is dit nu 67%.
- Het aantal verenigingsbesturen met leden jonger dan 35 jaar (53%) is ten opzichte van 2024 15% gestegen.

Vrijwilligers en kader

- 36% heeft een vastgesteld vrijwilligersbeleid en 64% heeft geen vrijwilligerscoördinator of -commissie.
- Binnen de vereniging is veel meer aandacht voor het begeleiden van trainers. Waar in 2022 60% en 2024 76% van de verenigingen hier aandacht voor had. Heeft nu 81% van de verenigingen aandacht voor het begeleiden van trainers.

Ledenwerving en Behoud

- 14% ervaart een daling van het aantal leden. Ten opzichte van 2024 bleek 33% van de verenigingen een daling te ervaren van het aantal leden.
- 83% van de verenigingen geeft aan te willen groeien in leden. Enkele verenigingen (14%) hebben een ledenstop. 22% van de verenigingen heeft een wachtlijst.
- Het effectief werven van leden verloopt voornamelijk via informatie op de website (89%) en social media (81%) en de onder- en naschoolse sportkennismakingslessen (64%).
- 39% van de verenigingen maakt voor Goudse minima gebruik van het Kind Pakket en 36% van de verenigingen maakt gebruik van het Volwassenenfonds. Voor verenigingen zijn dit potentiële leden.

Communicatie

- 17% van de verenigingen heeft een vastgelegd communicatieplan. 61% van de verenigingen heeft dat helemaal niet en 17% deels.
- De verenigingen informeren leden met namen via de website (89%), e-mail (75%), social media (72%) en (digitale)nieuwsbrief (53%). Daarnaast geeft 36% aan een eigen app te gebruiken om leden te informeren. Dit gebruikte in 2024 nog 53% van de verenigingen.
- 81% van de verenigingen geeft aan indien nodig goed contact te hebben met SPORT•GOUDA. 14% aan indien nodig deels goed contact te hebben met SPORT•GOUDA. 6% geeft aan niet goed contact te hebben met SPORT•GOUDA.
- 78% van de verenigingen geeft aan indien nodig goed contact te hebben met andere verenigingen. 17% geeft aan indien nodig deels goed contact te hebben met andere verenigingen.

Sfeer en Cultuur

- 55% van de leden voelen zich betrokken en 42% voelt zich deels betrokken bij de vereniging.
- 83% van de respondenten geven aan dat de sfeer en cultuur is zoals zij het willen en leden voelen zich welkom (100%). Hierbij is het uiteraard wel zo dat dit het beeld is van de respondent.

Financiën

- De meerderheid van de verenigingen ziet de financiële situatie neutraal in (69%). Ten opzichte van 55% van de verenigingen in 2024.
- 81% van de verenigingen hebben een gezonde financiële huishouding. 14% geeft aan deels een gezonde financiële huishouding te hebben. 6% geeft aan geen gezonde financiële huishouding te hebben.

- 17% is tevreden over het aantal sponsors. Ten opzichte van de scan uit 2022 27 % en 2024 21% is dit wederom een lichte afname. Aan de andere kant wordt meer gebruik gemaakt van subsidies, fondsen en projecten (67%)
- Contributies zijn de afgelopen 2 jaar bij de meeste verenigingen (89%) verhoogd. In 2024 was dit 81% van de respondenten.

Accommodatie

- Binnen de accommodaties zijn de problemen divers. Er is hierbij geen overkoepelende problematiek te benoemen.
- 56% van de verenigingen vindt de accommodatie volledig toegankelijk voor iedereen (denk hierbij ook aan minder valide). Voor 17% deels en bij 24% niet toegankelijk.
- Het aantal velden, banen of het aantal beschikbare uren voldoet bij 44% aan de behoefte van de vereniging. Dit is een daling van 17% ten opzichte van 2024. Toen voldeed 61% aan de behoefte van de verenigingen.

Verenigingsondersteuning

- De respondenten is gevraagd welke behoefte er is aan verenigingsondersteuning. Paragraaf 4.5 'Verenigingsondersteuning' geeft een overzicht;
- 56% van de verenigingen bekent met de ondersteuningsmogelijkheden via de landelijke Services Portal vanuit het NOC*NSF Sportakkoord.

2.2.3 Open en ondernemend

Veel verenigingen hebben een uitdaging om 'open en ondernemende' doelstellingen te formuleren en na te streven. Toch slaagt een aantal verenigingen, vooral die met een hoge organisatiegraad, erin om hier succesvol invulling aan te geven. Er is een afname in aanbod voor specifieke doelgroepen zoals mensen met een beperking of speciaal sportaanbod voor ouderen. Wel is een toenemende interesse bij verenigingen voor een maatschappelijke rol in de wijk.

Het is niet altijd duidelijk voor verenigingen waar de meerwaarde ligt om actief te zijn in het sociaal maatschappelijk domein. Vraaggericht benaderen kan hierbij het verschil maken. Hierbij ligt een duidelijke taak weggelegd voor de maatschappelijke organisaties in de omgeving van de verenigingen, de sociale teams, beweegmakelaars en de buurtsportcoaches. Regievoering vanuit SPORT•GOUDA zorgt centraal voor het in goede banen leiden van vraag en aanbod tussen de diverse stakeholders. Het is hierbij de taak van SPORT•GOUDA om potentiële samenwerkingspartners helder aan te geven wat de meerwaarde is van de samenwerking.

Vernieuwend Sportaanbod

- Een aantal verenigingen hebben speciaal sportaanbod voor mensen met een verstandelijke beperking (17%), mentale beperking (14%) en lichamelijke beperking (14%). Voor statushouders heeft 14% een speciaal aanbod. Geen enkele vereniging heeft speciaal aanbod voor dak- en thuislozen. Uitgangspunt bij speciaal sportaanbod voor specifieke doelgroepen is: 'Gewoon als het kan en bijzonder als het moet'. Ten opzichte van de 2-meting in 2024 zien we bij alle bovenstaande doelgroepen een afname in speciaal sportaanbod.
- 19% van de verenigingen heeft beweegaanbod voor ouderen (55+'ers). In 2024 gaf maar liefst 64% van de verenigingen aan een sportaanbod voor ouderen (55+) te hebben. 17% van de verenigingen heeft interesse om speciaal aanbod voor ouderen (55+'ers) op te gaan zetten.

Maatschappelijke Rol

- 28% van de verenigingen is actief in de wijk met maatschappelijke activiteiten en/of andere sport- en beweegprogramma's. Daarnaast heeft 31% interesse om maatschappelijk actief in de wijk te worden;

- Er worden 2 belangrijke redenen gegeven om niet actief te zijn. Enerzijds het ontbreken van een eigen locatie en anderzijds geen onwenselijke druk op het vrijwilligersbestand.

Bij verenigingen die hebben aangegeven niet actief te zijn in het sociaal maatschappelijk domein wordt dit meegenomen als bespreekpunt in de individuele gesprekken.

Gouda Goed Bezig

Binnen de drie pijlers van Gouda Goed Bezig zijn verenigingen vooral actief op het gebied van het rookvrij maken van de accommodaties en verantwoord omgaan met alcoholbeleid. In mindere mate is er aandacht voor het gezonder maken van het aanbod in de kantine. Wel neemt aandacht hiervoor steeds meer toe. Meenemen en ondersteunen van verenigingen die hier werk van maken is daarom blijvend nodig. De Gouda Goed Bezig regisseur (JOGG) is hier volop mee aan de slag.

- 75% van de verenigingen is aan de slag met rookvrije sportaccommodatie en 6% gaat hier de komende 2 jaar mee aan de slag. 11% heeft geen rookvrije sportaccommodatie en voor 8% is het niet van toepassing;
- 72% van de verenigingen heeft een verantwoord omgaan met alcoholbeleid en 3% gaat hier de komende 2 jaar mee aan de slag. 3% heeft geen beleid hierop en voor 22% is het niet van toepassing;
- 31% van de verenigingen heeft een gezonder aanbod in de kantine en 17% is van plan om de komende 2 jaar dit aan te pakken. 33% heeft geen gezonde(re) kantine en voor 19% is het niet van toepassing;

2.3 Ondersteuningsacties naar aanleiding van de conclusies

De bevindingen en conclusies van de scan zijn vertaald naar de uitgangspunten voor de verenigingsondersteuning van SPORT•GOUDA voor 2026.

Samen met de gemeente en het maatschappelijk middenveld gaat SPORT•GOUDA als regievoerder de verenigingen ondersteunen vitaler te worden. Daarnaast worden verenigingen, nog meer gestimuleerd en uitgedaagd om 'open en ondernemend' te worden.

Met de verenigingen die dit hebben aangegeven (72%) worden individuele gesprekken gehouden waarbij de antwoorden van de scan besproken worden. Uitgangspunt hierbij is tot concrete acties te komen. Op deze manier wordt ondersteuning op maat geboden.

Vanuit SPORT•GOUDA worden de verenigingen hierbij ondersteund vanuit 5 programmaliijnen:

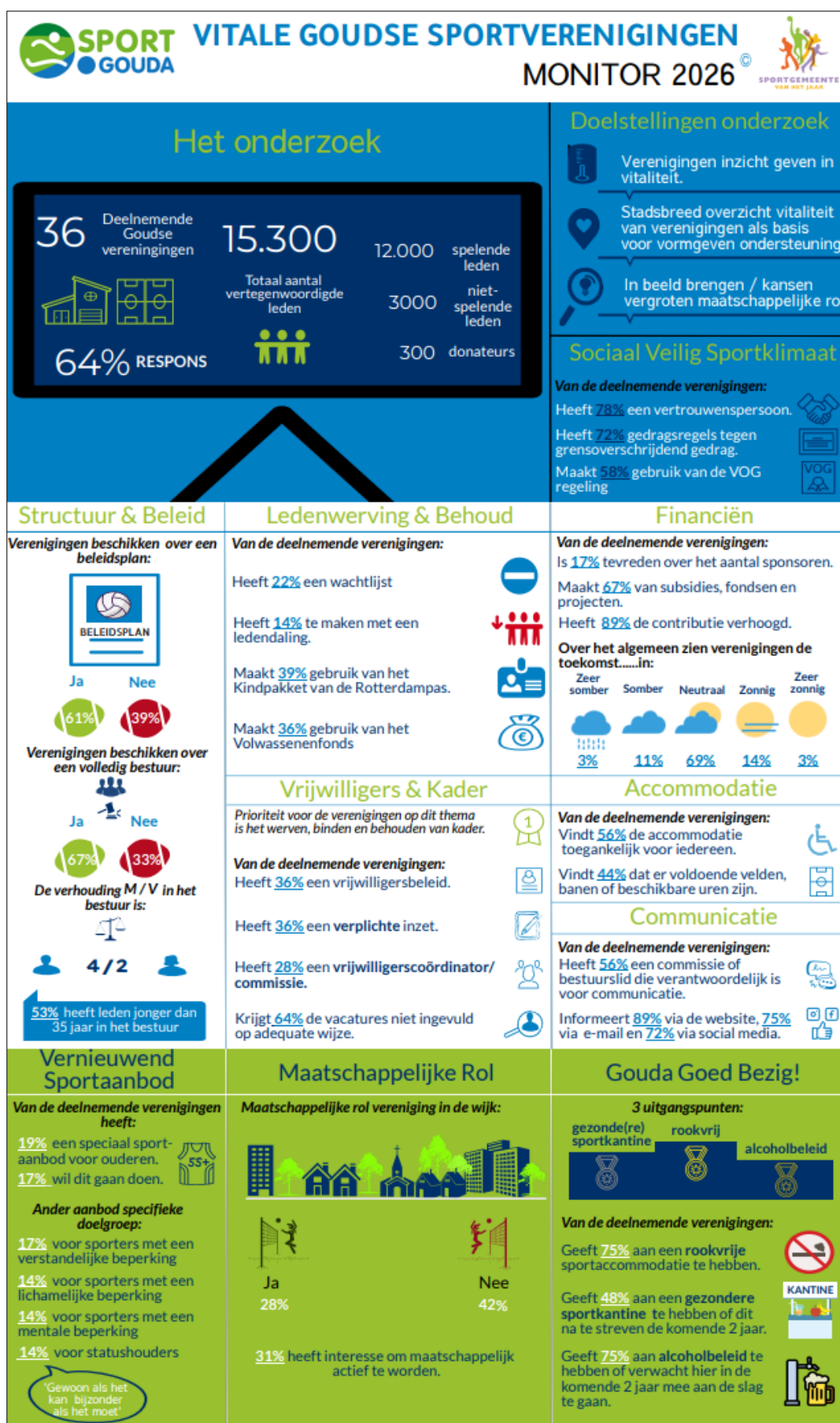
1. Basis op orde
2. Verbinding intern/extern sportvereniging
3. Maatschappelijke rol en verduurzaming
4. Subsidieregeling en financiering
5. Kennisplatform en communicatie

Op basis van de uitkomsten van de scan zullen de volgende maatregelen worden ingezet:

	Wat gaan we doen	Doelstelling
1. Basis op orde		
1	Versterken verenigingen door de uitkomsten van de scan te bespreken en vervolgspraken maken voor ondersteuning	Het verhogen van de vitaliteit van de Verenigingen, op basis van de vitaliteitsscan
2	Aanpakken uitdagingen die verenigingen sterker maken d.m.v. specifieke begeleiding	Verbetering vitaliteit verenigingen door verenigingsbegeleiding
3	Versterken bestuurlijke kracht	Meer en beter toegeruste bestuurders
4	Binden en behouden van vrijwilligers en kader	Het versterken van het werven, binden en behouden van vrijwilligers en kader bij verenigingen.
5	De inclusieve sportaanbieder	De sportaanbieder toegankelijk maken voor iedereen
6	Inzet Services Sportlijn via Portal NOC*NSF	Effectieve inzet beschikbare Services Sportlijn via Portal NOC*NSF
7	Actieplan Sociaal Veilig Sportklimaat voor sportverenigingen: De 4 Basiseisen van Sociale Veiligheid in de Sport	Uitrol van Actieplan Sociaal Veilig Sportklimaat. Met in ieder geval aandacht voor pedagogisch en inclusief sportklimaat.
2. Verbinding intern/extern sportvereniging		
8	Versterken Sportloket (één-ingangsprincipe clubondersteuning)	Voortzetten en uitbreiden afspraken één-ingangsprincipe Sportloket met samenwerkingspartners
9	Verbinding bedrijven en maatschappelijke organisaties	Samenwerking tot stand brengen met diverse partijen
10	Samenwerking NOC*NSF, POS (Platform Ondernemende Sportaanbieders), bonden, verenigingen	Verenigingen versterken door te verbinden met NOC*NSF, POS (Platform Ondernemende Sportaanbieders), bonden en andere verenigingen
11	Verbinding met Onderwijs de Brede School	Samen optrekken met de Brede School om jeugd te laten bewegen d.m.v. de vitale sportaanbieder (o.a. sportcampus en schooltoernooien

3. Maatschappelijke rol en verduurzaming		
12	Aantal verenigingen dat hun maatschappelijke rol vormgeeft, vergroten	Verenigingen begeleiden bij invullen maatschappelijk rol
13	Duurzaamheidsmaatregelen binnen sportverenigingen tot stand brengen.	Sportverenigingen worden actief betrokken c.q. ondersteund bij verduurzaming.
14	Verenigingen actief aan de slag laten gaan met de Gezonde sportkantine.	In 2026 gaan acht nieuwe verenigingen aan de slag met de gezonde sportkantine.
15	Verenigingen enthousiasmeren voor het voeren van een rookvrij sportterrein.	Eind 2026 zijn alle sportaccommodaties rookvrij.
16	De Vitale Sportaanbieder heeft een Verantwoord omgaan met alcoholbeleid	In 2026 hebben acht nieuwe verenigingen een verantwoord omgaan met alcoholbeleid.
4. Subsidieregeling en Financiering		
17	Adviseren in subsidiemogelijkheden en financiering	(Pro)actief adviseren van verenigingen bij subsidiemogelijkheden en financiering
18	Het Kindpakket en het Volwassenenfonds voor minima wordt breed onder de aandacht gebracht bij verenigingen.	Het aantal verenigingen dat zich aansluit bij het Kindpakket en het Volwassenenfonds verhogen.
5. Kennisplatform Communicatie		
19	Verenigingsnieuwsbrieven	Delen van relevante informatie richting verenigingen
20	Organiseren interactieve Sportcafés	Verspreiden kennis van interessante thema-avonden waaronder over het binden en behouden van leden, vrijwilligers en kader
21	Goudse Sportontmoeting	Organisatie Goudse Sportontmoeting voor doelgroep/stakeholders Bewegen & Leefstijl breed met workshops, discussiepanels, presentaties etc.

2.4 Infographic

3. De basis op orde

Uit de data blijkt dat de verenigingen best wat uitdagingen hebben wat betreft de basis op orde. Deze conclusie is gebaseerd op meerdere vragen per thema. Om inzicht te geven in de cijfers die aan deze conclusies ten grondslag liggen, worden hieronder de verschillende thema's toegelicht.

3.1 Structuur en beleid

Een beleidsplan geeft verenigingen houvast voor het maken van de juiste keuzes; 61% van de verenigingen heeft een beleidsplan. Hiervan is 18% opgesteld voor 2020. 45% van de beleidsplannen is meerjarig en 18% heeft een looptijd van 4 jaar. Er zijn diverse verenigingen aan de slag of willen hier stappen in zetten met de opzet van een beleidsplan. Dit betreft niet alleen de 39% die nog geen beleidsplan heeft. Ook verenigingen die al wel een beleidsplan hebben stellen dit bij of maken een nieuw plan.

In de beleidsplannen is met name aandacht voor de thema's op het gebied van 'de basis op orde'. Denk hierbij aan ledenwerving en -behoud (95%), vrijwilligers en kader (95%), sfeer en cultuur (86%) en financiën (77%). Opvallend is de daling in aandacht voor communicatie in het beleidsplan. Waar in 2024 90 procent aangaf aandacht te hebben voor het onderdeel communicatie in het beleidsplan geeft nu nog maar 65 procent aandacht aan communicatie in het beleidsplan. Het thema Sociaal Veilig Sportklimaat komt in 77% van de beleidsplannen voor ten opzichte van 71% in 2024.

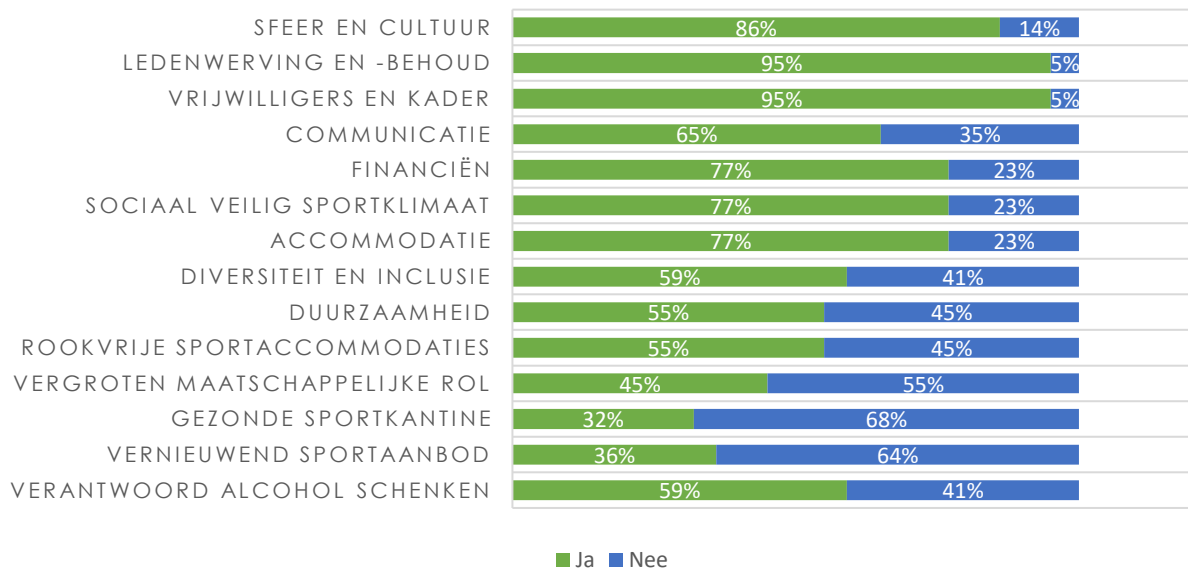
Ten opzichte van de 2-meting in 2024 is het bestuur van de Goudse sportvereniging opnieuw minder goed bezet. Waar in 2024 53% van de verenigingen vacatures in het bestuur open had staan is dit nu 67%. Secretaris, penningmeester en algemeen bestuurslid zijn de meest genoemde vacatures.

Het aantal verenigingsbesturen met leden jonger dan 35 jaar (53%) is ten opzichte van 2024 15% gestegen. Daarnaast bestaat onder de respondenten een verenigingsbestuur in verhouding uit 4 mannen en 2 vrouwen. Deze verhoudingen zijn belangrijk voor de diversiteit en juiste afspiegeling van de leden in het bestuur.

81% van de respondenten is voorbereid op de Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR). Deze wet is bedoeld om bestuur en toezicht van verenigingen en stichtingen te verbeteren. Er zijn regels opgesteld over taken, bevoegdheden, verplichtingen en aansprakelijkheid. 100% van de verenigingen zegt te voldoen aan de privacywetgeving AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming).

De onderstaande tabel geeft weer wat de scores zijn op de verschillende thema's van verenigingen die een beleidsplan hebben.

IS ER AANDACHT VOOR DE VOLGENDE ONDERDELEN IN DIT PLAN:

3.2 Vrijwilligers en kader

Bij dit thema is het werven, binden en behouden van vrijwilligers het meest genoemd. Des te opvallender is dat net als in 2024 het borgen in de visie en structuur van het werven, binden en behouden van vrijwilligers matig is verzorgd. Zo heeft 36% van de verenigingen een vastgesteld vrijwilligersbeleid en 64% heeft geen vrijwilligerscoördinator of -commissie.

47% van de verenigingen geven aan voldoende niet-technisch kader (bestuur-, commissieleden e.d.) te hebben. Dit is 9% meer ten opzichte van 2024.

58% van de verenigingen geven aan voldoende technisch kader (trainers, coaches e.d.) te hebben. Dit is vergelijkbaar ten opzichte van 2024. Daarnaast is er binnen de vereniging veel meer aandacht voor het begeleiden van trainers. Waar in 2022 60% en 2024 76% van de verenigingen hier aandacht voor had. Heeft nu 81% van de verenigingen aandacht voor het begeleiden van trainers.

De meerderheid van de verenigingen geeft aan dat meer betaalde functies niet de oplossing voor het probleem is. Voornaamste reden hiervoor is dat een vereniging een vereniging door en voor vrijwilligers moet blijven. Toch blijkt uit landelijke gegevens dat (tijdelijke) inzet van professionals met verenigingsmanagement taken wel een structurele verbetering tot stand kan brengen. Daarnaast kan het VIP (Vrijwilligers Informatie Punt) van de gemeente Gouda van betekenis zijn. Enerzijds door deskundigheidsbevordering en anderzijds door in samenwerking met o.a. de jobcoaches de afstand van langdurig werklozen tot het doen van vrijwilligerswerk te verkleinen. Dan is afstemming op beleidsniveau wel noodzakelijk. Meerdere verenigingen geven aan in 2026 een vrijwilligersbeleid te ontwikkelen.

Een aantal verenigingen kent een 'verplichte inzet' voor haar leden. Het gaat hierbij om 36%. Dit is een daling van 5% ten opzichte van de scan uit 2024. De uitgangspunten hiervan zijn divers:

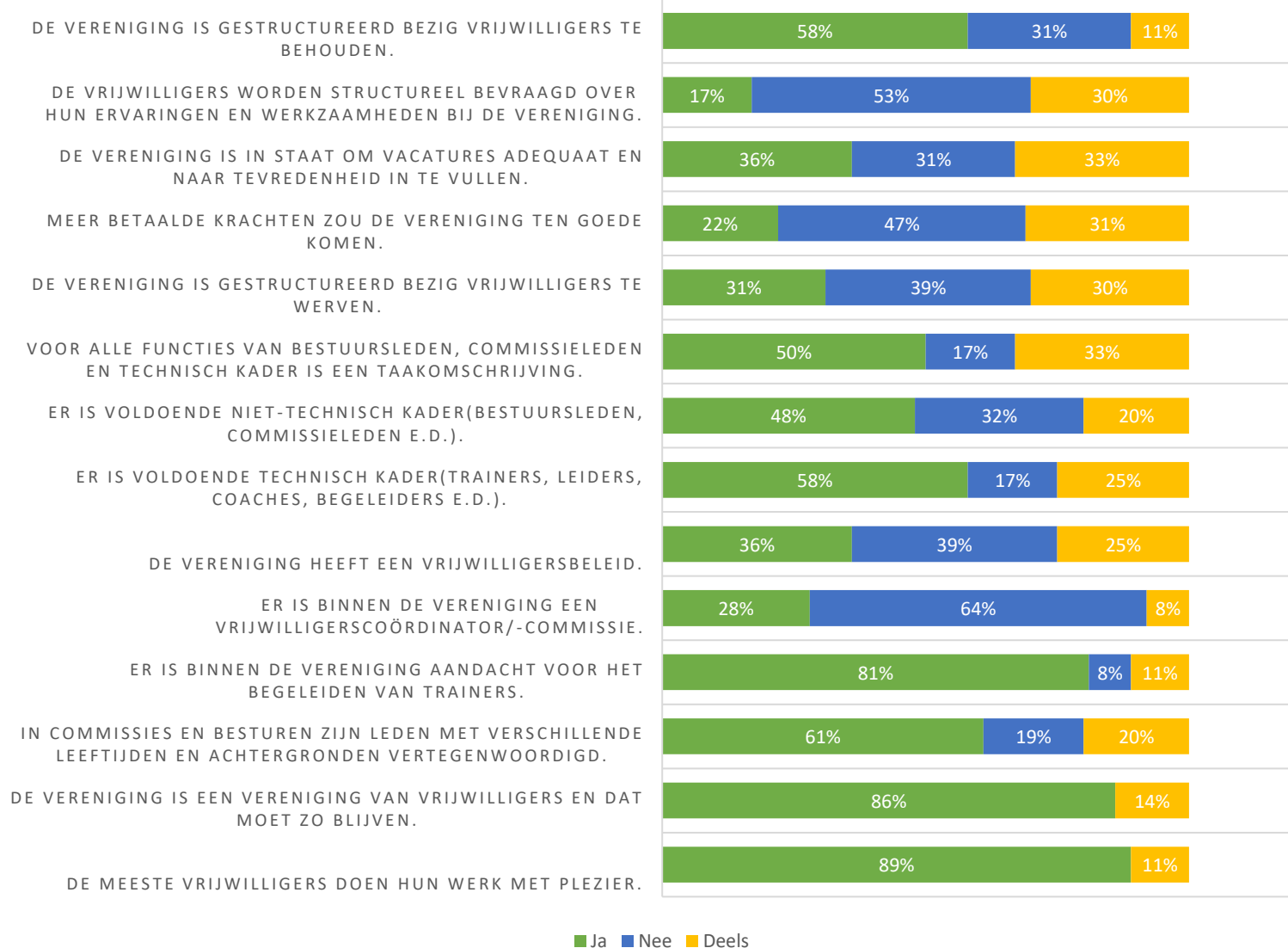
- Verplichting van 2 vrijwilligersdiensten van 4 uur per seizoen voor ouders en spelers. Daarnaast vraag om extra contributie (100 euro) begin seizoen. Bij juiste invulling diensten geld terug bij einde lidmaatschap. Bij niet vervullen 'boete' van 150,- euro.
- Minimaal 20 uur vrijwilligerswerk per jaar door leden of ouders van jeugdleden;
- Een aantal keer per jaar bardienst draaien of een taak bij wedstrijddagen, wanneer je niet in een commissie actief bent;

De helft van de verenigingen heeft betaalde functies. Maar liefst 83% hiervan betaalt (hoofd)trainers. Andere posities waarbij een vergoeding betaald wordt zijn barmedewerkers, verenigingsmanagers, medewerkers beheer en onderhoud en hoofd jeugdopleiding.

Een andere manier om aan kader te komen is door het aanbieden van stageplaatsen. Van alle verenigingen in Gouda is 50% een erkend leerbedrijf voor stageplaatsen. Het aanbieden van stageplaatsen wordt vooral ingezet op sport specifieke taken, zoals trainingen. Bij een enkele vereniging kunnen stagiaires breder ingezet worden zoals in de kantine of voor een bedrijfskundig onderzoek.

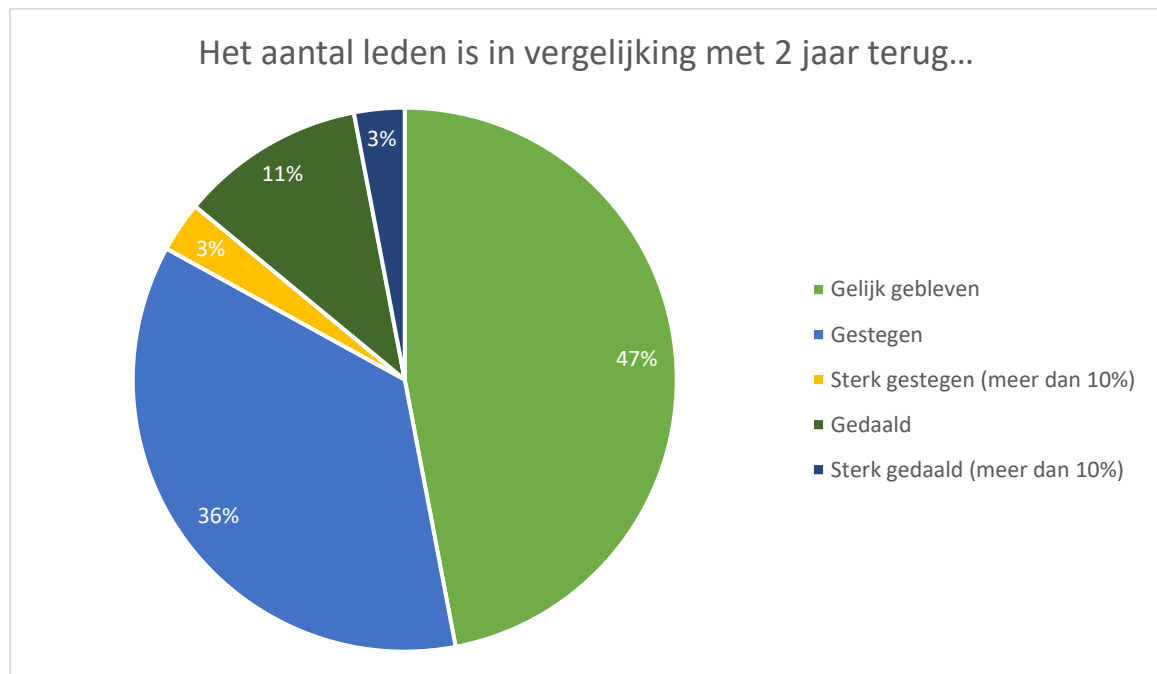
Vrijwilligers werven en behouden is een belangrijk aandachtspunt voor veel verenigingen. De bevindingen uit het onderzoek:

VRIJWILLIGERS & KADER

3.3 Ledenwerving en behoud

De afgelopen twee jaar zijn diverse ontwikkelingen zichtbaar op het gebied van de ledenaantallen. Bij 47% van de verenigingen is het ledenaantal gelijk gebleven. Maar liefst bij 39% van de verenigingen is het ledenaantal gestegen. 14% ervaart een daling van het aantal leden. Ten opzichte van 2024 bleek 33% van de verenigingen een daling te ervaren van het aantal leden.

Bij de stijgers zijn de voornaamste redenen:

- Populariteit en actieve promotie;
- Uitbreiding aanbod;
- Kwaliteit aanbod.

De belangrijkste redenen van dalende ledenaantallen zijn:

- Toename keuze sportaanbod;
- Te kort aan vrijwilligers;
- Fysieke ongemakken, leeftijd van leden.

83% van de verenigingen geeft aan te willen groeien in leden. Sommige verenigingen (14%) hebben een ledenstop, omdat er op de accommodatie geen ruimte meer is of een tekort aan vrijwilligers. 22% van de verenigingen heeft een wachtlijst. In 2024 had 26% van de verenigingen een wachtlijst.

Het effectief werven van leden verloopt voornamelijk via informatie op de website (89%) en social media (81%). Populair als ledenwerfactiviteit zijn de sportkennismakingslessen in samenwerking met de Brede School en SPORT•GOUDA. 64% geeft aan nieuwe leden te werven via deze sportkennismakingslessen. Daarnaast wordt het aanbieden van vriendjesdagen, open dagen, mond-op-mond reclame en flyeracties vaker genoemd voor ledenwerving. Ledenwerfacties worden vaker effectief ingezet bij jeugdleden dan bij seniorenleden volgens de respondenten.

De meerderheid van de verenigingen (89%) besteedt aandacht aan een lid wanneer die zijn of haar lidmaatschap opzegt. Meestal gebeurt dit per e-mail (69%) of telefoon (34%). Ook zijn er verenigingen die een exitgesprek voeren (16%).

De Rotterdampas, die door middel van het Kindpakket, sporten voor kinderen van minima mogelijk maakt, wordt goed ingezet. 39% van de verenigingen heeft zich hiervoor aangemeld.

Sinds 1 januari 2021 is de gemeente Gouda aangesloten bij het landelijke Volwassenenfonds Sport & Cultuur. Goudse minima kunnen via het Volwassenenfonds de contributie bij een sportvereniging vergoed krijgen tot een maximum van € 250,- per 12 maanden. 36% van de verenigingen geven aan hier gebruik van te maken.

3.4 Communicatie

De meerderheid van alle verenigingen geeft aan dat de communicatie op verschillende niveaus binnen de vereniging naar tevredenheid verloopt. Wel heeft maar 17% een vastgelegd communicatieplan. 61% van de verenigingen heeft dat helemaal niet en 17% deels.

81% van de verenigingen geeft aan indien nodig goed contact te hebben met SPORT•GOUDA. Daarnaast geeft 14% aan indien nodig deels goed contact te hebben met SPORT•GOUDA. 6% geeft aan niet goed contact te hebben met SPORT•GOUDA.

78% van de verenigingen geeft aan indien nodig goed contact te hebben met andere verenigingen. 17% geeft aan in dien nodig deels goed contact te hebben met andere verenigingen.

83% van de verenigingen geeft aan indien nodig goed contact te hebben met de bond, 17% deels goed contact te hebben.

De verenigingen informeren leden met namen via de website (89%), e-mail (75%), social media (72%) en (digitale)nieuwsbrief (53%). Daarnaast geeft 36% aan een eigen app te gebruiken om leden te informeren. Dit gebruikte in 2024 nog 53% van de verenigingen.

3.5 Sfeer en Cultuur

55% van de leden voelen zich betrokken en 42% voelt zich deels betrokken bij de vereniging. 83% van de respondenten geven aan dat de sfeer en cultuur is zoals zij het willen, leden voelen zich welkom (100%). Hierbij is het uiteraard wel zo dat dit het beeld is van de respondent. Één vereniging geeft aan wat betreft sfeer minder consumentisme te willen en meer collectivisme binnen de vereniging.

Sporten moet voor iedereen leuk en veilig zijn. Daarom zet Gouda actief in op een sociaal veilig sportklimaat.

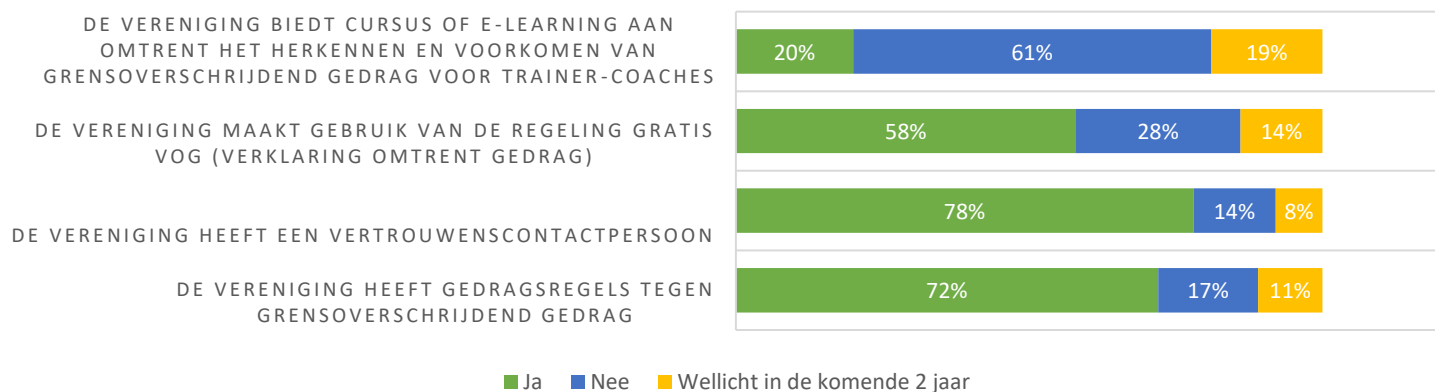
78% van de verenigingen geeft aan een vertrouwenspersoon te hebben. Dit is vergelijkbaar met 2 jaar geleden.

72% heeft gedragsregels tegen grensoverschrijdend gedrag. 11% denkt in de komende 2 jaar gedragsregels op te stellen. 17% heeft geen gedragsregels tegen grensoverschrijdend gedrag.

58% maakt gebruik van de regeling gratis VOG (Verklaring Omtrent Gedrag). 14% wellicht in de komende 2 jaar. 28% van de verenigingen maakt hier niet gebruik van.

19% van de verenigingen biedt een cursus of E-learning aan omtrent het herkennen en voorkomen van grensoverschrijdend gedrag voor trainer-coaches. 19% denkt in de komende 2 jaar hier aandacht aan te besteden. 61% biedt geen cursus of E-learning aan op dit thema.

BASISEISEN SOCIALE VEILIGHEID

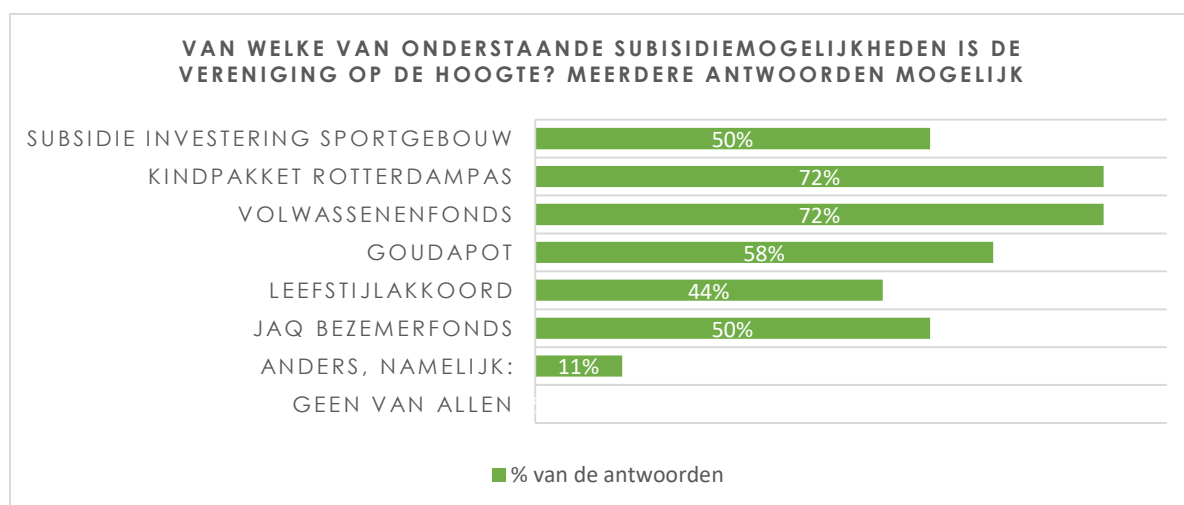
3.6 Financiën

Om de financiën gezond te houden zijn er twee mogelijkheden. Het verlagen van de kosten of het verhogen van de inkomsten. Uit de antwoorden blijkt dat vooral bij het verhogen van de inkomsten ruimte voor verbetering is. Vooral het verhogen van de sponsorinkomsten is een verbeterpunt. 17% is tevreden over het aantal sponsors. Ten opzichte van de scan uit 2022 27% en 2024 21% is dit wederom een lichte afname. Volgens een respondent zijn het aantal sponsors het afgelopen jaar toegenomen door het aanstellen van een sponsorcommissie. Anderen verenigingen zijn deels (43%) of niet (40%) tevreden over het aantal sponsors. Aan de andere kant wordt veel meer gebruik gemaakt van subsidies, fondsen en projecten (67%)

56% van de verenigingen heeft (zonder reserves aan te spreken) ruimte binnen haar begroting voor onverwachte uitgaven. Dit is vergelijkbaar met 2 jaar geleden.

Hiernaast zijn verenigingen ook geïnteresseerd in het verwerven van andere inkomstenbronnen. Daarbij wordt in een aantal gevallen al gebruik gemaakt van de Goudse subsidies zoals het Leefstijlakoord, de GoudaPot en het Jaq Bezemerfonds. Dit zijn alleen geen structurele subsidies.

Uit onderstaande grafiek blijkt dat niet alle verenigingen bekend zijn met belangrijke Goudse subsidiemogelijkheden voor sportverenigingen. Ten opzichte van 2024 is de bekendheid van vrijwel alle subsidiemogelijkheden gestegen.

De mate waarin gebruik gemaakt wordt van deze mogelijkheden zijn lager. Van het Kind pakket maakt 39% gebruik, het Volwassenenfonds 36%. Van de subsidie investering sportgebouw maakt 28% gebruik en het Jaq Bezemerfonds 22%. Van de Leefstijlakkordpot maakt 17% van de verenigingen gebruik en geeft 11% aan gebruik te maken van de GoudaPot. Andere subsidies die aangevraagd worden zijn de landelijke regelingen: RaboClubSupport, NLdoet en de subsidie bouw en onderhoud sportaccommodaties (BOSA).

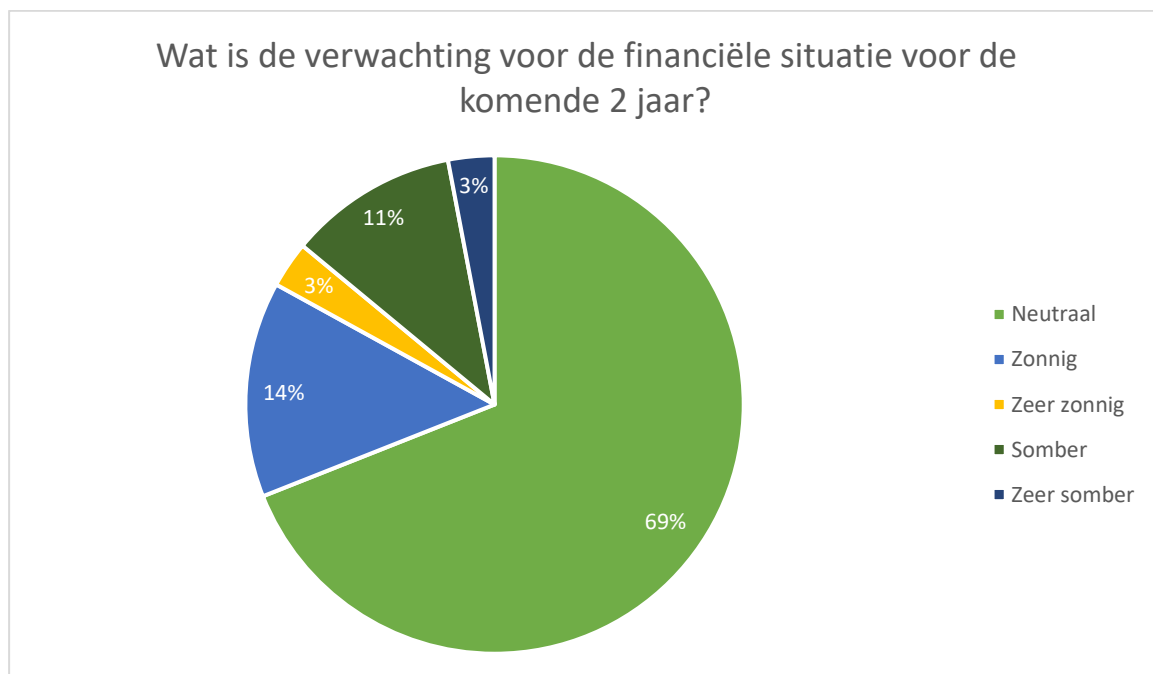
81% van de verenigingen hebben een gezonde financiële huishouding. 14% geeft aan deels een gezonde financiële huishouding te hebben. 6% geeft aan geen gezonde financiële huishouding te hebben. Contributies worden goed op tijd geïnd en reserveren veel verenigingen geld voor toekomstige uitgaven.

Contributies zijn de afgelopen 2 jaar bij de meeste verenigingen (89%) verhoogd. In 2024 was dit 81% van de respondenten. Met name verhogen verenigingen contributie door middel van een inflatiecorrectie (69%), maar ook stijgende kosten (44%) kunnen een reden zijn om de contributie te verhogen.

Verenigingen kunnen op diverse manieren extra inkomsten genereren. Naast contributie en sponsoring worden er nog andere wegen gebruikt. Genoemd zijn:

- Kantineopbrengsten
- Verhuurinkomsten
- Inkomsten uit subsidies en fondsen
- Organisatie toernooien en events
- Oud papieropbrengst
- Giften
- Grote verenigingsactie

De meerderheid van de verenigingen ziet de financiële situatie neutraal in (69%). Ten opzichte van 55% van de verenigingen in 2024. De verwachtingen voor de komende 2 jaar:

Wel hebben de verenigingen uiteraard financiële uitdagingen als het gaat om de komende 2 jaar. Naast het op peil houden of verhogen van het aantal leden i.v.m. contributie inkomsten en aantal sponsoren uitbreiden of op peil houden zijn de volgende uitdagingen genoemd:

- Begroting sluitend houden en tijdig innen van contributie;
- Zorgen voor voldoende reserves om grote uitgaven te kunnen doen voor onderhoud en aanschaf (speel-)materialen;
- Inventarisatie (ver)nieuwbouw clubhuis/accommodatie;
- Onderzoek herinrichten schuldenlast eigendom velden en clubhuis;
- Beheersbaar houden van de zaal en veldhuur;
- Investeren in duurzaamheid en uitgaven onder controle houden.

De meest genoemde aandachtspunten voor de komende jaren op financieel gebied zijn:

- Onderhoud en renovatie accommodatie
- Verduurzaming en energiekosten
- Ledenwerving en behoud
- Groei (sponsor)inkomsten

3.7 Accommodaties

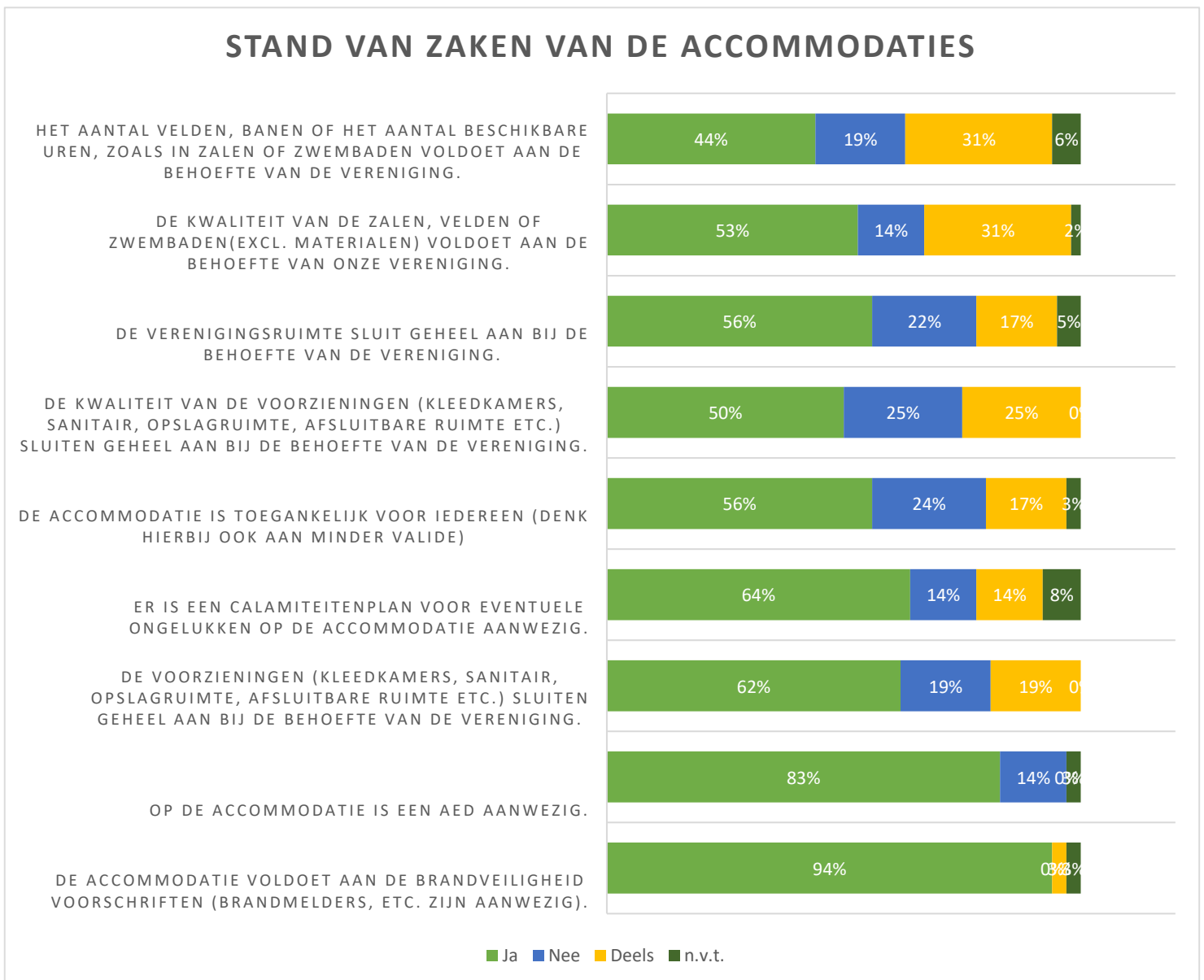
Wat betreft de accommodaties zijn de problemen en uitdagingen divers van aard zonder dat daar echt gemene delers in zitten. De specifieke verenigingspunten worden besproken in de nabespreking met de individuele verenigingen.

Over de stand van zaken van de accommodaties zijn ook vragen gesteld. Hierbij is geen onderscheid gemaakt tussen huur, gedeeltelijk huur of volledig eigendom.

56% van de verenigingen vindt de accommodatie volledig toegankelijk voor iedereen (denk hierbij ook aan minder valide). Dit is vergelijkbaar met het resultaat uit de scan van 2024 (55%). 17% van de verenigingen vindt de accommodatie deels toegankelijk voor iedereen en bij 24% niet toegankelijk.

Het aantal velden, banen of het aantal beschikbare uren voldoet bij 44% aan de behoefte van de vereniging. Dit is een daling van 17% ten opzichte van 2024. Toen voldeed 61% aan de behoefte van de verenigingen.

De onderstaande tabel geeft weer wat verder de stand van zaken is bij de accommodaties.

4. Open en ondernemend

Sportverenigingen vervullen per definitie een maatschappelijke rol en is een speler in het maatschappelijke veld door hun core business: het aanbieden van sport- en beweegactiviteiten. Sportverenigingen is een verzameling mensen die zichzelf hebben verenigd vanuit een gemeenschappelijk belang: het beoefenen van sport. De laatste jaren is er een trend in de sport- en beweegsector waarbij clubs zich meer openstellen, partnerschappen in de wijk aangaan en nieuwe doelgroepen aan zich binden.

Een aantal verenigingen is zo vitaal dat ze van meerwaarde zijn voor specifieke doelgroepen of de directe omgeving. De wil om iets extra's te doen voor specifieke doelgroepen of in de buurt, denk aan maatschappelijke activiteiten en/of andere sport- en beweegprogramma's, is er soms wel. Echter 72% van de Goudse verenigingen is niet actief in de wijk. In 2024 gaf 70% van de respondenten aan niet actief te zijn in de wijk.

Daarnaast is het niet altijd duidelijk voor verenigingen waar de meerwaarde ligt om actief te zijn in het sociaal maatschappelijk domein. Vraaggericht benaderen kan hierbij het verschil maken. Hierbij ligt een duidelijke taak weggelegd voor de maatschappelijke organisaties in de omgeving van de verenigingen, de sociale teams, beweegmakelaars en buurtsportcoaches. Regievoering vanuit SPORT•GOUDA zorgt centraal voor het in goede banen leiden van vraag en aanbod tussen de diverse stakeholders.

4.1 Vernieuwend Sportaanbod

Bij een aantal verenigingen is een aanbod voor mensen voor wie sporten niet (meer) vanzelfsprekend is. Daarnaast organiseert een aantal verenigingen ook activiteiten in de directe omgeving. Ander sportaanbod bij de sportverenigingen is beweegaanbod voor ouderen (55+) en mensen met een beperking zoveel mogelijk mee te laten sporten met reguliere groepen.

Een belangrijke voorwaarde voor het kunnen creëren van nieuw aanbod is dat voor bepaalde doelgroepen specifieke begeleiding nodig is. Van verenigingen is niet altijd te verwachten dat ze daar de verantwoordelijkheid voor kunnen dragen of de mogelijkheden voor hebben. Een aantal verenigingen hebben speciaal sportaanbod voor mensen met een verstandelijke beperking (17%), mentale beperking (14%) en lichamelijke beperking (14%). Voor statushouders heeft 14% een speciaal aanbod. Geen enkele vereniging heeft speciaal aanbod voor dak- en thuislozen.

Ten opzichte van de 2-meting in 2024 zien we bij alle bovenstaande doelgroepen een afname in speciaal sportaanbod.

Een interessante methode om nieuw sportaanbod voor specifieke doelgroepen tot stand te brengen is het Leefstijlakkkoord. Deze subsidieregeling kan vanaf 2024 aangevraagd worden. 44% van de vereniging is op de hoogte van deze subsidieregeling.

19% van de verenigingen heeft beweegaanbod voor ouderen (55+'ers). Zoals:

- Wekelijkse trimavond onder professionele begeleiding;
- 55+ team en trimhockey;
- Wekelijkse veteranencompetitie, walking football 60+;
- Wandelgroep, jeu de boules groep;
- Dag lidmaatschap;
- Schaats- en skeelertraining;
- Nordic Walken en langlaufen;
- Speciale opleiding voor 60+'ers met hulp van subsidie vanuit de gemeente;
- Één keer per week kan men instappen en geheel naar eigen kunnen, conditie en motivatie lessen volgen.
- Aansluiten bij regulieraanbod

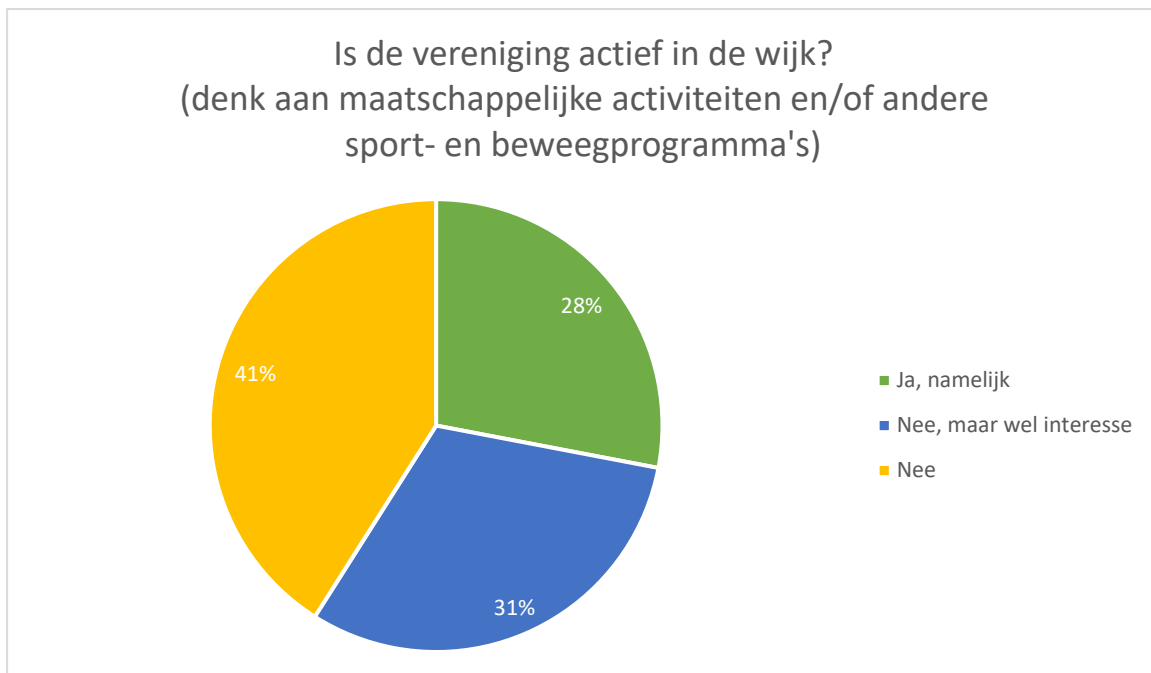
In 2024 gaf 64% van de verenigingen aan een sportaanbod voor ouderen (55+) te hebben. 17% van de verenigingen heeft interesse om speciaal aanbod voor ouderen (55+'ers) op te gaan zetten.

4.2 Maatschappelijke Rol

Verenigingen die succesvolle maatschappelijke activiteiten en/of andere sport- en beweegprogramma's organiseren zijn meestal de verenigingen met een hoge organisatiegraad. Projecten zijn geborgd binnen de vereniging en er is ook bestuurlijk de wil om een meerwaarde voor de wijk te zijn.

Het is te verwachten dat naarmate er meer vitaliteit binnen de verenigingen is er meer ruimte is om dergelijke activiteiten te ontplooiën. Verenigingen kunnen daarbij geïnspireerd raken door de goede voorbeelden van andere Goudse verenigingen.

Hieronder is de verdeling van de percentages weergegeven:

28% van de verenigingen geeft aan actief te zijn in de wijk. De volgende maatschappelijke activiteiten en/of andere sport- en beweegprogramma's komen hierbij aanbod:

- Meedoen aan wijkevenementen zoals in de zomer bij Westergouwe;
- Geven van diverse clinics en ontmoetingsdagen;
- Contact met wijkteam en andere organisaties in de wijk
- Kantine eenmaal per week openstellen voor buurtbewoners
- Uitnodigen van burens als toeschouwer bij Open Toernooi en burenmiddag
- Sport BSO in de kantine, tweedehands kledingbeurs, vereniging van eigenaars vergaderingen;
- Verzorgen van trainingen en andere activiteiten voor kansarme jongeren en statushouders;
- Huttenbouwdorp, Hofstededagen en Sinterklaasintochten;
- Zomeractiviteiten voor alle Gouwenars.

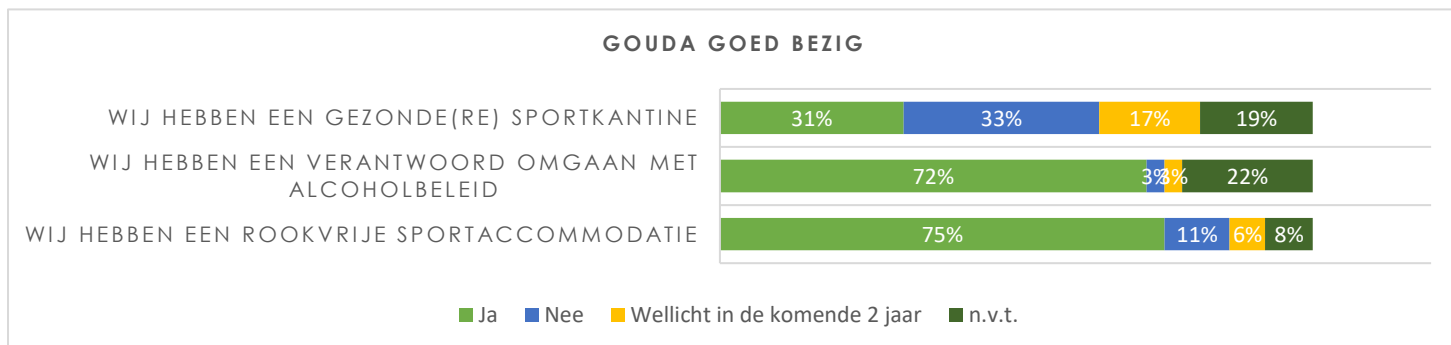
41% geeft aan voorlopig geen maatschappelijke activiteiten te willen ontplooiën. De verenigingen die dit wel willen maar nog geen speciaal aanbod hebben (31%), vinden het belangrijk om aan te sluiten bij de vraag. Zij staan ervoor open om benaderd te worden.

4.3 Gouda Goed Bezig

De Gouda Goed Bezig aanpak komt terug op drie terreinen die betrekking hebben op de sportverenigingen.

- Rookvrij sportaccommodatie
- Gezonde(re) Sportkantine
- Verantwoord omgaan met alcohol

Steeds meer gaan verenigingen aan de slag met deze thema's.

4.3.1 Rookvrij

De rookvrije sportomgeving krijgt steeds meer aandacht binnen verenigingen. Van de respondenten is 75% daar in meer of mindere mate mee bezig. Sommigen hebben het vignet behaald, terwijl andere tussenstappen nemen. Een aantal verenigingen lift mee op de maatregelen die SPORT•GOUDA heeft genomen rondom haar accommodaties. De verwachting is dat meer verenigingen hierin stappen zullen gaan nemen.

4.3.2 Gezonde(re) sportkantine

Inmiddels heeft een aantal verenigingen een gezonder aanbod in de kantine (31%). Daarnaast zijn verschillende verenigingen van plan om dit op te pakken (17%). Om ze daarbij te ondersteunen en om eventueel koudwatervrees weg te nemen worden de verenigingen vanuit Gouda Goed Bezig geadviseerd.

4.3.3 Verantwoord omgaan met alcohol

72% van de verenigingen heeft een verantwoord omgaan met alcoholbeleid. Onder de respondenten geeft 3% aan hiermee binnen 2 jaar aan de slag te gaan. 3% geeft aan geen beleid te hebben.

4.4 Verenigingsondersteuning

Aan de respondenten is gevraagd welke behoefte aan verenigingsondersteuning er is. Hierbij zijn de volgende ondersteuningsvragen in willekeurige volgorde benoemd:

- Kennis over wet- en regelgeving;
- Werven en behouden van leden en vrijwilligers;
- Aanvragen van subsidies en financiële ondersteuning
- Beheer en onderhoud vraagstukken;
- Kennisdeling netwerk;
- Veiligheid accommodatie;
- Ontwikkeling kader en begeleiding trainers;
- Periodiek overleg over kansen en bedreigingen voor de sportaanbieder;
- Ondersteuning bij het opstellen van een praktisch beleidsplan;

Daarnaast is 56% van de verenigingen bekend met de ondersteuningsmogelijkheden via de landelijke Services Portal vanuit het NOC*NSF Sportakkoord.

Bijlage: Achtergrondinformatie

Sportverenigingen in Nederland

In Nederland sporten veel mensen in georganiseerd verband. Dit komt onder andere door de sterke sportinfrastructuur met de unieke Nederlandse verenigingscultuur. In Nederland zijn meer dan 22 duizend verenigingen (bij NOC*NSF aangesloten sportbonden) met samen meer dan 4.3 miljoen leden.

Een sportvereniging is een vereniging voor mensen die een sport beoefenen. Vaak gaat het om personen die eenzelfde sport beoefenen of die nauw betrokken zijn bij diezelfde sport. Er bestaan echter ook omnisportverenigingen, waarbij meerdere sporten tegelijk worden beoefend. Een vereniging wordt meestal gefinancierd door ledencontributie en sponsoring.

Sport is hierbij meestal het doel op zich. Verenigingen staan steeds vaker voor organisatorische uitdagingen om hun kernactiviteiten goed uit voeren en mee te gaan met de veranderende wereld om hen heen.

Sportverenigingen kunnen daarbij steeds vaker een rol in het 'sociale domein' spelen. Verenigingen worden hierbij uitgedaagd een bijdrage te leveren aan de sociale kant van het gemeentelijke beleid: zorg, welzijn, onderwijs, gezondheidszorg, opvoeding, inburgering en sociale activering.

Verenigingen zijn daarbij niet langer intern maar ook extern gericht en staan open voor nieuw aanbod en nieuwe doelgroepen. Verenigingen stellen (actief) hun accommodatie open voor nieuwe initiatieven die niet per definitie sport gerelateerd hoeven te zijn en een bijdrage kunnen leveren aan de leefbaarheid van wijken en buurten. Sport wordt dan ingezet als middel om een ander doel te bereiken zoals activatie, integratie, socialisatie etc.

De Vitale vereniging

Er worden landelijk verschillende definities van het begrip Vitale vereniging gehanteerd. In de Goudse sportnota staat de vitale sportvereniging omschreven als:

'een vereniging met een krachtig bestuur die vanuit haar eigen verantwoordelijkheid, realistisch en toekomstgericht, activiteiten ontplooit voor zowel haar leden als haar omgeving en daarmee in staat is haar sportieve en maatschappelijke rol te vervullen'.

Maar: de vitale sportvereniging is ook een keuze. Het is aan verenigingen zelf om ambities te formuleren en na te leven. Het staat verenigingen vrij om hun maatschappelijke rol beperkt of ruim te definiëren.'

Vanuit SPORT•GOUDA onderschrijven we die keuzevrijheid. Wel trekken we de sportieve en maatschappelijke rol uit elkaar als het gaat om vitaliteit. In het kader daarvan hanteren we de uitgangspunten die het NOC*NSF heeft vastgesteld. Vitaliteit wordt hierbij omschreven als de mate waarin 'de basis op orde' is. Invulling en definiëring van de maatschappelijke rol gaat uit van de mate waarin een vereniging 'open en ondernemend' is.

De 'Basis op orde' gaat uit van thema's binnen een vereniging die bijdragen aan de kernactiviteiten en in de regel intern gericht zijn. Bij 'Open en ondernemend' zijn er thema's die bijdragen aan het op juiste wijze invulling kunnen geven van de maatschappelijke rol van de verenigingen.

Er zijn volgens die zienswijze zeven belangrijke thema's die bepalen in welke mate een vereniging vitaal is en haar 'basis op orde heeft':

- **Beleid** (de vereniging werkt met een missie en visie en met beleidsplannen)
- **Leden** (stabiel of groeiend ledental en groeiambitie)
- **Kader** (er is voldoende kader, er is een actueel plan voor werving en behoud Van vrijwilligers en er is aandacht voor persoonlijke ontwikkeling)
- **Financiën** (de vereniging heeft een gezonde financiële positie, een sponsorplan en Ruimte voor onverwachte uitgaven)
- **Accommodatie** (de accommodatie is in goede staat en zaken als exploitatie, beheer en onderhoud verlopen naar wens)
- **Cultuur** (de identiteit die de vereniging heeft en de sfeer die er heerst binnen de vereniging)

Voor een vereniging is het van groot belang een goed beeld te hebben van de mate van vitaliteit. Het maakt helder en duidelijk wat de sterke en zwakke punten zijn en waar de kansen en bedreigingen liggen. De vereniging kan op deze manier, gefundeerd, de juiste keuzes maken.

Maatschappelijke (plus)rol van verenigingen

Naast vitaliteit vanuit de interne organisatie komt er voor verenigingen in toenemende mate de vraag om een bijdrage te leveren aan de leefbaarheid van de omgeving waarin de verenigingen actief zijn. Daarnaast worden verenigingen uitgedaagd een bijdrage te leveren aan het sociale domein.

Er zijn vijf thema's die bepalen in welke mate een vereniging invulling aan haar maatschappelijke rol vervult. Vanuit het NOC*NSF wordt dit omschreven als de mate waarin een vereniging 'open en ondernemend' is. Het gaat hierbij om de volgende thema's:

- **Beleid** (de vereniging werkt met een beleidsplan maatschappelijke rol)
- **Accommodatie** (de accommodatie wordt gebruikt door andere organisaties)
- **Aanbod** (aanbod voor bijzondere doelgroepen en samenwerking met partners uit zorg, welzijn en onderwijs)
- **Buurtbewoners** (weet de verenigingen wat er leeft in de buurt)
- **Samenwerking** (met andere organisaties, instanties, aanbieders of gemeente)

De mate waarin een vereniging invulling geeft aan of open staat voor deze thema's bepaald de bijdrage die een vereniging kan leveren. Dit is een keuze van de verenigingen zelf al kunnen ze bij het maken van die keuze wel geholpen worden d.m.v. verenigingsondersteuning en de samenwerking met de juiste maatschappelijke partners. .

Sportverenigingen in Gouda

De vraag hoeveel sportverenigingen Gouda heeft is niet direct te beantwoorden. Een veel gebruikte definitie is: sport is een fysieke bezigheid met vaste regels en waarbij vaak sprake is van competitieverband.

Gouda kent hierbij een breed aanbod van verenigingen. Van atletiek tot zwemmen; van de meeste sporten is er wel een aantal mensen wat ooit een vereniging heeft opgericht om deze sport in gezamenlijkheid in Gouda te beoefenen.

Voor dit onderzoek hebben uiteindelijk iets minder dan 60 verenigingen een uitnodiging gehad. Daar waar het NOC*NSF bij haar KISS rapportage (Een KISS rapportage geeft tot op 4-cijferig postcode niveau een beeld van het ledenpercentage bij sportverenigingen/sportbonden) ook de hengelsport meeneemt hebben wij dat niet gedaan en ook niet alle denksportverenigingen hebben een uitnodiging ontvangen.